

Dato: 23. juni 2021

Høring af projektforslag for Naturnationalpark Gribsskov

Overordnet

Det er DNs vurdering at det foreliggende projektforslag overordnet er grundigt, gennemarbejdet og gennemtænkt.

Naturnationalpark Gribsskov ligger centralt i Nationalpark Kongernes Nordsjælland, som lægger stor vægt på kulturhistorie og turismeudvikling. Dette forhold kan tænkes at medvirke til et særligt stort publikumspres i naturnationalparken, hvorfor gennemtænkt planlægning og forvaltning af adgang og rekreative muligheder er en særlig opgave og udfordring i forbindelse med naturnationalpark Gribsskov.

Det er desuden ikke en let opgave at genskabe rammerne for vild natur og fri dynamik. Det statsejede skovområde har i generationer været et område med kommerciel skovdrift, herunder drænet og præget af overvejende kommercielt valgte træarter.

Der er derfor langt til at få genskabt et naturligt og stabilt økosystem, hvor den fri dynamik råder. Det vil tage tid, og der vil særligt i de første år være behov for justeringer.

Derfor er der anledning til at kvittere for den tilgang, som der lægges op til i projektbeskrivelsen: Dels anerkendes behovet for i en periode løbende at kunne tilpasse græsningstrykket, efterhånden som naturen ændrer karakter. Dels er projektbeskrivelsen bygget op om indledende "initialtiltag" / engangstiltag i form af genskabelse af naturlig hydrologi, rydninger af ikke hjemmehørende træarter, strukturelle rydninger og overvejelser om eventuel relevans af senere re-introduktion af arter, der naturligt ville kunne forekomme i området.

Ligeledes er det vores opfattelse, at Naturstyrelsen til fulde efterlever intentionen i det fremsatte lovforslag om at sikre dyreetiske hensyn samt i videst muligt omfang at tilgodese friluftslivet, i respekt for at biodiversiteten har førsteprioritet.

Vi har imidlertid nogle overvejelser og forslag til forbedringer, men vores efterfølgende mere specifikke kommentarer skal ses i lyset af, at vi overordnet set er positive overfor Naturstyrelsens projektforslag.

Med venlige hilsener

Søren Mark Jensen
DNs lokale repræsentant

Bo Håkansson
DNs sekretariat

Kopi:

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Kommentarer til de enkelte afsnit i projektbeskrivelsen

2.1 Eksisterende forhold

Vi har ingen kommentarer til redegørelsen for de eksisterende forhold.

2.2 Planlagte tiltag og anlæg

2.2.1 Naturnationalparkens geografiske afgrænsning

Naturstyrelsens arealer i Gribskov dækker 3888 ha ([kilde](#)). Naturnationalparken vil dække 1.300 hektar og vil blive afgrænset af veje, jernbaner og (på en kort andel af strækningen) privatejede arealer. Naturnationalparken vil dermed omfatte ca. 1/3 af Naturstyrelsens arealer i Gribskov.

Danmarks Naturfredningsforening anerkender at afgrænsningen af Naturnationalpark Gribskov i høj grad må foretages med udgangspunkt i at undgå større veje og jernbaner inden for området. Der er imidlertid et åbenlyst potentiale for at medtage arealerne syd for Kildeportvej, uden derved at omfatte større veje eller anden infrastruktur.

Til gengæld synes der at være rige muligheder for at kunne sikre alternative muligheder for de få rekreative interesser (fx hundeslæde-kørsel), som ikke længere vil kunne finde sted inden for området. Det bakker vi op om, jf. de principper som ministeren, Friluftsrådet og DN sammen har udarbejdet.

2.2.2 Udsætning af store planteædende pattedyr

I dag forekommer i området sika, rådyr og dådyr. Projektbeskrivelsen lægger op til at disse arter fortsat skal være forekommende som græssere, som suppleres med ikke-reproducerende kreaturer, og også til at der udsættes kronstyr og elge som "browsere".

Hensigten er opnå et alsidigt og varieret græsningstryk, og der sigtes på at øge det samlede græsningstryk til i første omgang 70 kg græsser pr. hektar, hvad der ifølge DCE er i den lave ende af et naturligt græsningstryk (men langt højere end i dag, i området).

DN er enig i, at det i biologisk henseende er nødvendigt at sikre en større græsningstryk og i at der bør sikres forekomst af "browsere".

Opsætning af vildthejn er et markant tiltag. To af DNs i alt 10 lokale afdelinger i Nordsjælland (Gribskov- og Helsingørsektionen) har givet udtryk for meget stor betænkelighed ved etableringen af et vildthejn omkring Naturnationalpark Gribskov og lægger vægt på, at der også er mulighed for at udsætte andre græssere end de foreslåede. Sammen med den planlagte genopretning af den naturlige hydrologi mener disse to afdelinger således, at det er muligt at udvikle og styrke biodiversiteten, og at der kan opnås et øget græsningstryk og en rimelig grad af naturlig dynamik uden at opsætte vildthejn.

I respekt for at opsætning af vildthejn er et markant tiltag er det derfor helt afgørende at der i projektbeskrivelsen gives meget tydelige beskrivelser af de faglige overvejelser, der fører til beslutningen om at udsætte elge, stude og kronstyr og dermed for at etablere et vildthejn omkring området. Det er således vigtigt for både forståelse og opbakning til udsætning af browsere og dermed til etablering af vildthejn, at de faglige begrundelser fremstår klart i projektbeskrivelse og dette bør derfor uddybes.

Endvidere bør der gives faglige begrundelser for, hvorfor hest, bison og vildsvin er fravalgt, så der er gennemsigtighed i de faglige overvejelser både bag valg og fravalg af dyr. Vi henviser

her til forståelsen af, at der i den nationale videnskabelige følgegruppe var en enig anbefaling af vildsvin.

Vi har ikke den fornødne ekspertise til at forholde os til den tænkte indbyrdes fordeling i sammensætningen af græsserne, men ønsker at den baseres på faglig viden, og vi kvitterer for, at Naturstyrelsen lægger op til løbende at revurdere sammensætningen.

I projektbeskrivelsen angives endvidere at

”Græsningstrykket er at betragte som en sigtelinje og det er ikke givet, at man ender med den angivne fordeling af arter eller det beregnede antal dyr. Det er forventningen, at den eksisterende bestand af dådyr vil øges forholdsvist hurtigt allerede fra etableringen af naturnationalparken, mens de indledningsvist ret små udsætninger af elge og kronstyr vil udvikle sig langsommere. Startbestanden af de reproducerende bestande af eksisterende hjortearter og udsatte dyr vil være væsentligt lavere end 70 kg græsningsdyr per hektar. Med en gradvis bestandsopbygning er der mulighed for en løbende vurdering af såvel dyrenes tilstand, som hvor og hvordan de færdes på arealerne – herunder søger deres føde, og derved får indvirkning på naturen. Dermed skal det løbende vurderes, om der skal udtages individer og/eller arter og sættes andre arter ind i stedet, eller om der eksempelvis skal reguleres på forholdet mellem arterne”.

Vi kan støtte denne tilgang med et lavt græsningstryk til at starte med, og en løbende vurdering af behovet for justeringer herunder at øge græsningstrykket. Vi tager dog for givet at hensigten er, at der på sigt opnås etableringen af et grundlæggende stabilt økosystem, hvor forholdet mellem arterne ikke har meget store menneskeskabte udsving, og hvor der ikke løbende foretages ”udskiftninger” i artssammensætningen. Altså tilnærmelsesvist et ”selvforvaltende” økosystem med som udgangspunkt primært udsving som følge af naturlig dynamik, med minimal menneskelig indgriben.

2.2.3 Etablering af hegn

Projektbeskrivelsen angiver en række tiltag for at imødegå utilsigtede konsekvenser af vildt-hegnet, herunder:

”Hegnet skal tillade mindre pattedyr så som hare, ræv, grævling og rådyr sikker passage af hegnet. En del dyr (især ræv, grævling mv.) kan skubbe/grave sig under hegnet, dertil kommer egentlige passager, som etableres med jævne mellemrum ved udvalgte spring i terrænet og ved dyrenes naturlige veksler. Hvor hegnet passerer grøfter og vandløb, skal der være særlig opmærksomhed på at muliggøre passage af de mindre pattedyr – ikke mindst bæveren, som forventes at indfinde sig i naturnationalparken på sigt”.

Vi anser det for helt afgørende at man i videst muligt omfang sikrer, at andre arter end de udsatte græssere uhindret kan passere ind og ud af området, og bakker derfor op om de beskrevne tiltag.

Vi henviser her ud over til vore kommentarer til projektbeskrivelsens afsnit 2.2.2

2.2.4 Friluftsfaciliteter samt veje, stier og spor

Det er DNs ønske at man i videst muligt omfang skal sikre og forbedre offentlighedens adgang til området og mulighederne for helt nye naturoplevelser, i respekt for at hensynet til naturen her går forud for alt andet. Vi vil derfor gerne kvittere for, at projektbeskrivelsen netop tilstræber at indfri denne målsætning.

Vi hæfter os således ved at projektbeskrivelsen angiver at ”Placeringen af indgangspartier, veje og stier leder naturnationalparkens gæster uden om sårbare naturområder og levesteder og medvirker derved til, at friluftslivets påvirkning af biodiversiteten bliver mindst mulig”.

Samt at Naturstyrelsen inden for området i forbindelse med analyser af områdets sårbare naturarealer og græsningspotentiale for store pattedyr operer med etablering af tre "stilleområder". Det fremgår således af forslaget at styrelsen "har identificeret tre delområder på samlet 390 ha, hvor stier og vejforløb er trukket ud i kanterne af disse områder, for at mindske forstyrrelserne, og et sted placeres en observationsplatform for at sikre, at området også vil kunne nydes på afstand".

Vi ønsker dog, at der i projektforslaget kommer til at indgå mere konkrete overvejelser og mere specifikke beskrivelser af hvordan man forvaltningsmæssigt vil sikre, at der ikke fx er aktiviteter som mountainbiking, orienteringsløb, ridning og hunde luftning i de tre særlige stilleområder.

Vi har en forhåbning og forventning om, at den lokale følgegruppe for Naturnationalparken opretholdes og anbefaler, at man i dette regi sammen evaluerer løbende på disse hensyn.

2.2.5 Trafiksikkerhedsmæssige foranstaltninger

Vi kan tilslutte os de planlagte foranstaltninger.

2.2.6 Tiltag på tilgrænsende arealer

Vi henviser til de principper for afvejning af naturmæssige og rekreative hensyn, som ministeren, Friluftsrådet og DN sammen har udarbejdet og kan i det lys anbefale den beskrevne tilgang, hvor alternative muligheder (for bl.a. hundeslædekørsel) etableres på tilgrænsende arealer.

Vi hæfter os ved at projektbeskrivelsen angiver, at planlægningen af en række tiltag udestår. Vi har en forhåbning og forventning om at den lokale følgegruppe for Naturnationalparken opretholdes og anbefaler, at man i dette regi får mulighed for at bidrage til Naturstyrelsens overvejelser, før der tages beslutninger.

2.3 Naturgenopretning og andre initiativer i området

Da Gribskov i generationer har været en produktionsskov er det ifølge projektbeskrivelsen nødvendigt med en række "initialtiltag" / engangstiltag med henblik på at fremskynde samt at genskabe rammerne for at naturlig dynamik efterfølgende kan råde. Denne tilgang er DN enig i. Men vi anbefaler at den endelige projektbeskrivelse angiver en omtrentlig tidshorisont for varigheden af denne fase.

Projektbeskrivelsen angiver, at omfattende strukturfældninger vil være nødvendige med henblik på, "at skabe både rumlig og arts-mæssig variation. Disse fældninger vil i naturnationalparkens etableringsfase være ganske omfattende og i lighed med ved indfasning af urørt skov, vil træeffekterne fra ikke-hjemmehørende nåletræer blive taget ud af skoven og solgt".

Der er som udgangspunkt intet problem i at sikre en indtægt fra de træeffekter, som af biologiske hensyn bør fældes og udtages. Omvendt er der netop et udtalt behov for at øge mængden af forekommende dødt ved i området.

Vi anbefaler derfor en uddybende beskrivelse af, hvordan et udtag af træeffekter evt. kan sikre en indtægt, uden derved at tilsidesætte behovet for at sikre mere dødt ved i området. Der må ikke kunne opstå misforståelser omkring rydningerne, som indebærer en forståelse af at man fælder for at kunne skaffe indtægter.

Vi anser det for vigtigt at eksperter laver en konkret vurdering af evt. behov for strukturfældninger. Det er vigtigt, at der kun fældes og udtages ikke-hjemmehørende træer og hvis der undtagelsesvist fældes hjemmehørende træer bør de blive som dødt ved i skovbunden.

2.3.1 Genopretning af naturlig hydrologi

Projektbeskrivelsen lægger op til, at engangstiltag rettet mod genskabelse af naturlig hydrologi, som udgangspunkt skal ske i forbindelse med etableringen. Det fremgår at "hensyn til jernbane og Parforcejagtveje begrænser antallet af potentielle større vådområder", men omkring 19% af arealet vil blive genskabte som vådområder.

DNs synspunkt er, at der i videst muligt omfang skal genskabes den oprindelige hydrologi i området. Men vi tager til efterretning at hensyn til jernbane og parforcejagtvejene kan sætte begrænsninger for fuld genskabelse.

2.3.2 Rydning af nåletræsbevoksninger

DN er af den generelle opfattelse, at større monokulturer bør undgås. DN mener derudover, at der bør laves en vurdering af eksperter af det hensigtsmæssige omfang (ud fra en biodiversitetsmæssig betragtning) af rydning af områdets nåletræsbevoksninger.

2.3.3 Bekæmpelse af invasive arter

Projektbeskrivelsen angiver, at der kun er få kendte forekomster af invasive plantearter i området samt at "eksisterende og eventuelle nye forekomster af invasive arter vil blive løbende overvåget med henblik eventuelt behov for senere bekæmpelse" og at pt kendte forekomster af japansk pileurt vil blive bekæmpet ved udlægning af fiberdug.

Det er DN's vurdering at forekomst af invasive plante- og dyrearter er et generelt, væsentligt og voksende problem for biodiversiteten i Danmark. Derfor er der i udpræget grad behov for særlig fokus og bekæmpelse, ikke mindst i Naturnationalparkerne.

Derfor anbefaler vi en skærpet tilgang i forhold til projektbeskrivelsen, således at eksisterende og eventuelle nye forekomster ikke alene overvåges men henblik på evt. behov for senere bekæmpelse, men ubetinget og målrettet bekæmpes straks de konstateres.

Der vil løbende være behov for at holde øje med om såvel invasive plante- som dyrearter etablerer sig inden for området og siden bekæmpes. Vi ser her et potentiale for at interessenter kan bidrage konstruktivt og i praksis og anbefaler at man drøfter dette i følgegruppen for området. Det bør derfor overvejes tilføjet projektbeskrivelsen.

2.3.4 Biodiversitetsfremmende tiltag

I projektbeskrivelsen angives strukturfældninger og veteranisering som tiltag. Det angives bl.a.: "på baggrund af den løbende overvågning af biodiversiteten følges også tilgangen af dødt ved. I det omfang, tilgangen falder markant over en længere periode, kan der iværksættes tiltag, som fremmer forekomsten af dødt ved – som f.eks. strukturfældning, veteranisering, brand og genopretning af naturlig hydrologi".

Da formålet med Naturnationalparken er i videst muligt omfang at genskabe *rammerne* for fri dynamik anbefaler vi i DN, at man i højere grad betragter både strukturfældninger og veteranisering som "initialtiltag" / engangstiltag i forbindelse med etableringen, og at man er meget tilbageholdende med yderligere menneskelige indgreb af den karakter efterfølgende.

Der angives planer om at etablere 25 små plantninger med udsåning af arter der er forsvundet fra området, som siden skal sprede sig fra plantningerne, og at de 25 plantninger tænkes enten indhegnede eller etablerede under fældede egetoppe. DN mener, at det er vigtigt, at der kun foretages plantninger og udsåning af forsvundne arter, såfremt der er tungtvejende faglige grunde til det. Derfor anbefaler vi her en vurdering af behovet for sådanne plantninger og af hvilke arter der eventuelt kunne være tale om.

Også i ovenstående sammenhæng vil det være anbefalelsesværdigt at man i givet fald drøftede behovet i den lokale følgegruppe, før iværksættelse.

Projektbeskrivelsen angiver også tidligere overvejelser om potentialet for at genudsætte eg-hjort og tidligere kendte sommerfuglearter der nu er forsvundne fra området. DN tager ikke

her stilling til disse overvejelser, men understreger nødvendigheden af at sådanne overvejelser i givet fald tager udgangspunkt i IUCNs kriterier for reintroduktioner og translokationer og en grundig inddragelse af relevante interessenter.

2.3.5 Forventede klimaeffekter

Ingen kommentarer.

3 Overordnede retningslinjer for forvaltning

3.1 Udviklingsmål

Projektbeskrivelsen angiver at "Naturnationalpark Gribskov ikke har et fast defineret udviklingsmål, da den løbende vil ændre sig. Der er tale om områder, som har forudsætning for en vildere natur med en dynamisk udvikling, der kan bidrage til en øget biodiversitet".

Grundlæggende er DN enig i, at der hverken skal eller kan fastsættes strengt definerede udviklingsmål for dynamisk natur, som skal tilstræbes at have en selvforvaltende karakter.

Omvendt vil man med de valg der træffes om udsætning af græssere, deres tæthed og indbyrdes fordeling, også træffe valg om den fremtidige retning for området. Blandt andet for ikke løbende at skifte retning, blot med henblik på målrettet at optimere biodiversiteten i sådanne områder, taler DCE om fastsættelse af en "Baseline" (afsnit 2 i DCEs [rapport](#) om biodiversitets-effekter af Rewilding).

Projektbeskrivelsen angiver (med rette) indledningsvist et behov for løbende tilpasninger i en længere periode. Men det er omvendt også vigtigt, at der fra start af er en fælles forståelse af hvilket økosystem man sigter mod at genskabe rammerne for, så man ikke foranlediges til løbende at tilpasse sammensætning og tætheder af dyr med henblik på målrettet at *optimere* biodiversiteten. Formålet med Naturnationalparker *er ikke* målrettet løbende at ændre tiltag for at optimere biodiversiteten i et givent område, men at genskabe rammerne for fri dynamik i et tilnærmelsesvist genskabt oprindeligt økosystem. Samlet set vil mere vild natur og dynamik bidrage til at øge biodiversiteten, på en naturlig måde.

Derfor anbefaler vi, at man i projektbeskrivelsen henviser til DCEs overvejelser om fastsættelse af "Baseline", altså en tydeligere rammesætning.

3.2 Principper for forvaltning af de udsatte dyr

Dyreetsiske hensyn

DN har forståelsen for at samtlige tilkendegivelser fra politisk side og interesseorganisationer entydigt og ubetinget peger på behovet for at sikre at udsatte dyr under hegn ikke lider.

Det er vores opfattelse at projektbeskrivelsen til fulde sætter rammerne for at sikre det.

Med det beskrevne beredskab, løbende tilsyn og vurdering af behovet for at reducere antallet af dyr FØR bestandene reelt vil sulte, vil hjortevildtet og andre arter i Naturnationalparkerne efter vor vurdering i højere grad være sikrede mod lidelser, end hjortevildtet uden for Naturnationalparkerne, som jo kan udsættes for alvorlige menneskepåførte lidelser som f.eks. anskydninger i forbindelse med jagt, påkørsler af biler, få klippet benene af i høstmaskiner og andre frygteligheder, uden nødvendigvis at få hjælp til at gøre en ende på deres lidelser.

Og vi noterer os, at der lægges op til indledningsvist at have et ret lavt græsningstryk og dermed også relativt lav dyretæthed, hvilket også er udtryk for et dyreetisk forsigtighedsprincip.

Vi er endvidere opmærksomme på, at man fra politisk side har ønsket at øge fokus på at både gældende og kommende (Lov om naturnationalparker) lovgivning udmønter dette dyreetiske hensyn i praksis, igennem hyppigt tilsyn.

Vi bakker således op om de omfattende beskrevne indsatser for at forebygge en risiko for at dyr under hegn vil lide eller dø af sult, sygdom eller skader i en Naturnationalpark.

Græsningstryk og artssammensætning

Vi forstår, at man vil starte med et lavt græsningstryk (af bl.a. dyreetiske hensyn) og et lavt antal elge kron dyr og kreaturer, for så nøje at følge udviklingen og så tilpasse antallet af dyr og fordelingen på tværs af arter.

Den tilgang kan vi anbefale, men henviser også til vores anbefaling af at henvise til DCEs overvejelser om fastsættelse af "Baseline" så man grundlæggende har en rammesætning for området at sigte efter (se bemærkninger oven for til afsnit 3.1).

3.3 Principper for forvaltning af friluftsliv og rekreative faciliteter

Vi henviser til de [principper](#) som ministeren, Friluftsrådet og DN sammen har udarbejdet og kan i det lys tilslutte os den beskrevne tilgang i projektbeskrivelsen.

Vi ønsker i den forbindelse at henlede opmærksomheden på, at forebyggelse og afhjælpning af både reelle og tænkte konflikter mellem natur- og rekreative interesser forudsætter en nær og konstruktiv dialog mellem myndigheder og interessenter.

Så vi anbefaler også i denne sammenhæng på det kraftigste, at man opretholder den lokale følgegruppe og her har en løbende dialog om konkrete udfordringer og tiltag til at sikre alle hensyn.

3.4 Principper for forvaltning af vildtet

Udtaget af dyr

Projektbeskrivelsen afspejler til fulde rammerne, der vil blive sat med vedtagelsen af Lov om naturnationalparker, ved ikke at tillade rent rekreativ jagt.

Vi anbefaler at baggrunden for dette tydeliggøres (ikke mindst fordi etablering af Gribskov Naturnationalpark er iværksat før lovens vedtagelse) i projektbeskrivelsen. Således at der er tale om faglig begrundelse for forbud mod jagt og ikke er tale om et forbud mod rekreativ jagt begrundet i holdninger. Almindelig rekreativ jagt og andre forstyrrelser af vildtet kan ændre dets adfærd markant, og dermed også dyrenes græsningsadfærd. Eksempelvis er kron dyr i størstedelen af landet i dag udpræget nataktive, mens de i få uforstyrrede områder kan være dagaktive, hvilket er deres naturlige fourageringsadfærd (se Naturstyrelsens udkast til [forvaltningsplan for kron dyr](#), s. 13/51).

I lyset af at der ikke er tale om et holdningsbetinget forbud er det derfor vigtigt også at understrege at der vil være behov og mulighed for at udtage (herunder nedlægge) dyr. Det er muligt under strengt kontrollerede forhold at nedlægge dyr, uden at ændre de resterende dyrs adfærd (f.eks. i Dyrehaven i København). DN kan derfor anbefale den tilgang der lægges op til, hvor Naturstyrelsen også fastsætter omfang og metoder for udtaget.

Forvaltning af naturligt forekommende dyr

Det angives at "de naturligt forekommende dyr (rådyr, dådyr, sikahjort, grævling, ræv mfl.) forvaltes i princippet så lidt som muligt – inden for gældende lovgivning. Der tilskudsføres ikke".

Vi er usikre på hvad der menes med forvaltning af grævling, da grævling hverken må jages eller reguleres.

Invasive arter

Det angives at "invasive arter (mink, mårhund og vaskebjørn) bekæmpes efter gældende regler og forvaltningsplaner".

Vi anbefaler en præcisering af dette. I Naturnationalparkerne vil der være et særlig stort behov for målrettet og løbende at bekæmpe disse arter, der i udpræget grad vil have store og væsentlige negative konsekvenser for det naturlige dyreliv. Derfor er behov for en intensiveret indsats sammenlignet med forvaltningsplanernes ambitionsniveau, hvis arterne etablerer sig. Omvendt er det (jf. pointen med forstyrrelser fra almindelig rekreativ jagt) vigtigt, at den praktiske bekæmpelse sker på en så lidt forstyrrende måde, som muligt. Anvendelse af fælder er derfor oplagt. Vi ser her en mulighed for at Naturstyrelsen om ønsket kan få hjælp af frivillige, herunder fra relevante interesseorganisationer.

Derfor ser vi også her et udtalt behov for at have en løbende dialog i en permanent følgegruppe for Naturnationalpark Gribskov.

3.5 Principper for forvaltning af vandmiljøet

Vi kan anbefale den beskrevne tilgang.

3.6 Principper for forvaltning af kultur- og verdensarv

Vi kan anbefale den beskrevne tilgang.

3.7 Principper for forvaltning af faciliteter og aktiviteter på tilstødende arealer

Vi henviser her til de principper som ministeren, Friluftsrådet og DN sammen har udarbejdet og er i det lys enige i den beskrevne tilgang.

Følgegrupper for Naturnationalparker kontra skovbrugerråd

Vi noterer os dog, at der henvises til drøftelser i "Naturstyrelsens lokale brugerråd Gribskov". Det er DNS opfattelse at der for alle Naturnationalparker bør være individuelle specifikke følgegrupper. For så vidt angår Gribskov udgør Naturnationalparken ca. 1/3 af de arealer Naturstyrelsen ejer i Gribskov, og der er specifikke hensyn og formål for Naturnationalparken, som ikke er gældende for de øvrige arealer.

Behovet for specifikke følgegrupper for Naturnationalparker skal endvidere ses i lyset af, at der efter DNS forståelse ventes en snarlig lovændring, som vil muliggøre etablering af Naturnationalparker også på privatejede arealer. Også her bør Naturstyrelsen sidde for bordenden. Og derfor bør konceptet fra start af være, at der etableres og opretholdes specifikke lokale følgegrupper for Naturnationalparkerne. Ligesom DN finder det afgørende, at den nationale interessent-følgegruppe og ekspert-følgegruppen tilsvarende bør opretholdes efter etableringen, så der også løbende sikres en bred vifte af input fremadrettet. Vi anbefaler at der udarbejdes klare kommissorier for følgegruppernes arbejde.

Der vil intet være til hinder for, at de respektive interessenter kan vælge enten samme eller andre lokale repræsentanter, i forhold til repræsentationen i Naturstyrelsens lokale brugerråd.

3.8 Principper for forvaltning af naturgenopretningstiltag

I afsnittet redegøres blandt andet for, at der kan være behov for særlige forvaltningstiltag rettet mod de naturtyper og arter, som indgår i Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag. Ligeledes peges på, at der kan være behov for særlige forvaltningstiltag rettet mod rødlistede arter.

Grundlæggende ser vi ingen modstrid mellem Natura 2000 og vild natur. Men vi anerkender at der i helt særlige tilfælde kan være behov for særlige forvaltningstiltag.

Vi er således med den præcisering enige i tilgangen og peger på, at der netop er behov for at forebygge en misforståelse om, at reetablering af store sammenhængende naturområder vil indebære at truede arter og naturtyper kan forsvinde.

I Danmark er ca. 60% af landet i dag således opdyrket og 10-12% er byer og infrastruktur. Det indebærer at naturen generelt og i ekstrem grad lider under mangel på plads og sammenhæng og følgelig er der ikke "råd til" at fåtallige arter kan forsvinde fra et af deres få tilbageværende levesteder. Og derfor kan der netop være behov for særlige forvaltningstiltag i Naturnationalparkerne, indtil vi i Danmark måtte have genskabt så megen natur, at der igen er råd til at fri dynamik kan indebære at arter og naturtyper forsvinder på små lokaliteter, fordi de dukker op på andre.

For så vidt angår afsnittets øvrige indhold henvises til kommentarer andetsteds i dette høringssvar.

3.9 Principper for overvågning af udviklingen i området

I Danmark har vi i dag stort set ikke længere større sammenhængende naturområder med vild natur i fri dynamik. Etableringen af Naturnationalparker er i vore øjne et stort skridt i retningen af et paradigmeskifte, hvor der skal genskabes større sammenhængende naturområder, hvor vi som udgangspunkt slipper tøjlerne. Da områderne, herunder Gribskov, er voldsomt prægede af generationers intensive kommercielle anvendelse og styring, vil en tilbagevenden til fri dynamik i en periode kunne indebære store udsving og skift i naturens karakter.

Forudsætningen for at kunne følge disse store skift, og forholde sig til dem, er overvågning af udviklingen i området. Overvågningen må derfor forudsættes at være omfattende.

Naturnationalpark Gribskavs beliggenhed i et endnu større skovområde (Gribskov), som nu udlægges som urørt skov, giver en unik mulighed for at erfare hvilke konkrete gavnlige effekter, der over tid vil opstå ved at udsætte store græssere kontra ikke at udsætte store græssere i ellers biologisk og forvaltningsmæssigt sammenlignelige skovområder. Denne mulighed ser vi gerne omtalt i afsnittet om overvågning

Og vi efterlyser derfor også en nøjere beskrivelse af hvordan denne målrettede overvågning kan tænkes tilrettelagt og kan komme til at hvile på grundige baselineundersøgelser både indenfor og udenfor naturnationalparken, som vil gøre denne sammenligning faglig mulig.